

Commissiedebat EZK

Waterstof en Groen gas

Position Paper **Interprovinciaal Overleg**

Op 8 december debatteert u over waterstof, groen gas en andere energiedragers. Graag geven de provincies hiervoor enkele kernboodschappen mee voor waterstof en groen gas. In aanvulling op deze gezamenlijke boodschappen zal een aantal provincies gebiedsspecifieke punten aan u voorleggen.

IPO steunt Routekaart Waterstof

Het IPO steunt de Routekaart Waterstof en roept op om deze als integraal richtinggevend kader te benutten in lopende Klimaat & Energie-beleidsprocessen gericht op ontwikkeling van energie-infrastructuur voor industrie, mobiliteit en andere sectoren. Waterstof is integraal onderdeel van het energiesysteem van de toekomst, samen met duurzame elektriciteit, warmte en groen gas. Waterstof kan een belangrijke rol spelen in het balanceren van dat energiesysteem en bijdragen aan oplossing van netcongestie.

Organiseer randvoorwaarden voor groene waterstof-productie

In de Routekaart Waterstof is de doelstelling van groene waterstofproductie in Nederland verdubbeld van 3-4 naar 6-8 GW in 2030. De provincies wijzen op het belang om financieel instrumentarium te organiseren om deze grootschalige waterstofproductie mogelijk te maken. Alleen dan zullen er private investeringsbeslissingen volgen en kan Nederland een koplopersrol innemen in Europa. Er zal bovendien voldoende wind op zee moeten worden gereserveerd voor deze grootschalige electrolyzers. Groene waterstof-productie speelt overigens grootschalig centraal in de haven-industriële clusters én kleinschaliger decentraal, zoals bijvoorbeeld het initiatief van de Unie van Waterschappen bij afvalwaterzuiveringsinstallaties.

De huidige financieringsstructuur is ingewikkeld en niet dekkend voor alle fases van projecten en voor alle toepassingen van waterstof. De provincies signaleren behoeften aan: subsidies voor de projectfase tussen verkenning en realisatie; voor afname en gebruik van groene waterstof; voor toepassing van nieuwe technologie; en voor afdekking van de onrendabele top bij groene waterstofproductie.

- *Organiseer financieel instrumentarium voor grootschalige groene waterstof-productie.*
- *Reserveer voldoende wind op zee voor 6-8 GW aan groene waterstof-productie in 2030.*
- *Pas financieringsstructuur aan, ondersteun projectfases tussen verkenning en realisatie.*

Start gezamenlijke verkenning van regionale waterstof-distributie

De provincies bieden aan om in IPO-verband samen met het rijk, kansen te verkennen voor regionale waterstofdistributie vanuit het landelijk transportnet (Gasunie, Delta Corridor Tracé Rotterdam - Chemelot - Duitsland) naar regionale industrie en tankstations en wellicht op termijn ook de gebouwde omgeving. Marktordening voor regionale distributie is daarbij een aandachtspunt.

Wij zien een rol voor provincies in het bij elkaar brengen van vraag en aanbod van partijen op verschillende schaalniveaus en in verschillende tijdspaden. Vooral, omdat we lokaal een hoge kwaliteit waterstofproductie verwachten, elektriciteit uit o.m. zon en wind op land beter willen benutten en een aansluiting op het landelijke transportnet voorzien. Potentiële aanbieders en afnemers van waterstof weten elkaar op dit moment slechts

beperkt te vinden. De grote bedrijven in de industrieclusters vinden gemakkelijk hun weg, voor de geografisch wijd verspreide regionale industrie (Cluster6-bedrijven) is dat nog veel minder het geval.

De Rijkscoördinatie-regeling kan weliswaar worden ingezet voor de realisatie van het landelijke waterstoftransportnet, maar de laatste kilometers tot de grens(overgangspunten) vallen buiten de scope. Daarmee bestaat het gevaar dat de realisatie van een grensoverschrijdend waterstofnetwerk naar de achtergrond in tijd en qua aandacht zal verschuiven terwijl wij die als urgent zien voor ontwikkeling van het waterstofecosysteem.

- *Verken samen met IPO kansen voor regionale waterstof distributie vanuit landelijk transportnet.*
- *Stimuleer ontwikkeling van waterstofmarkt (incl. marktordening) voor regionale industrie (cluster6-bedrijven).*
- *Maak grensoverschrijdende onderdelen van transportnet onderdeel van RCR voor landelijk transportnet.*

Organiseer regelgeving

In de praktijk lopen waterstofprojecten tegen belemmerende regelgeving aan. Zo lopen met name waterstofprojecten die niet onder de Europese 'Important Projects of Common European Interest' (IPCEI) vallen nog tegen staatssteunregels aan. De zogenaamde 'Additionaliteitseisen' in de Europese 'Renewable Energy Directive' (RED III-richtlijn) belemmerden de bouw van nieuwe electrolyzers door strikte eisen aan de herkomst van groene energie uit nieuwe duurzame bronnen.

Voor een snelle ontwikkeling van een waterstofketen in Nederland is het van belang dat vergunningstrajecten worden afgestemd op de waterstofeconomie van de toekomst. Nieuwe wet- en regelgeving is hiervoor essentieel om vergunningstrajecten voor waterstofprojecten te stroomlijnen en versnellen, experimenteerterruimte voor waterstof-pilot projecten te creëren en kennis over vergunningverlening bij de Omgevingsdiensten te borgen.

Regelgeving moet worden aangepast om voorrang te geven aan activiteiten die het elektriciteitsnet ontlasten voorrang te geven bij een stroomaansluiting en er is zwaardere inzet nodig op slimme netoplossingen zoals energieopslag, mogelijkheden om elektriciteit en aansluitingen te delen en energy hubs.

- *Neem belemmerende regelgeving weg, met name op het gebied van staatssteun en vergunningverlening.*
- *Neem groene elektriciteit uit bestaande bronnen met een garantie van oorsprong op onder de RED III-richtlijn.*
- *Ontwikkel kennis over vergunningverlening bij Omgevingsdiensten door de oprichting van expertisecentrum.*

Groen gas vraagt integrale aanpak

Het Coalitieakkoord bevat een ambitieuze opgave voor groen gas (20% bijmengverplichting in de gebouwde omgeving, ca. 1,6-1,8 mld kuub). Een grote uitdaging is de ruimtelijke inpassing van groen gas installaties: het vinden van productielocaties en langdurige ruimtelijke procedures. Samen met het Rijk verkennen provincies op welke wijze overheden kunnen bijdragen aan het versnellen van de opschaling van de groen gas productie. Provincies benadrukken het belang om dit integraal aan te pakken. Energie is volgend op de landbouwtransitie. Er zijn mogelijkheden voor synergie, maar een lock-in moet worden voorkomen. Hiervoor is een nadere onderbouwing en een strategie nodig om tot een duurzame aanpak te komen. De ruimtelijke inpassing van groen gasinstallaties vergt een integrale afweging. Hiervoor is goede afstemming tussen de ministeries van EZK, LNV en BZK nodig. Alleen dan kunnen we gezamenlijk de gewenste versnelling realiseren.

- *Voorkom dat er lock-ins worden gecreëerd waarbij een probleem sectoraal wordt opgelost en er vervolgens ergens anders een probleem ontstaat. Er is een nadere onderbouwing en strategie nodig over de ontwikkelingen in de landbouwsector in relatie tot de groen gasopgave.*
- *Groen gasinstallaties moeten ruimtelijk integraal worden afgewogen met andere ruimteclaims (zoals woningbouw en energie-infrastructuur).*